

Studij	Povijest umjetnosti		
Naziv kolegija	Rano kršćanstvo u Iliriku		
Status kolegija	Izborni		
Godina	Sve godine	Semestar	zimski
ECTS	3 boda		
Nastavnici i/ili suradnici	Prof. dr. sc. Pavuša Vežić – nositelj Dr. sc. Ana Mišković – izvođač		
Ishodi učenja	Nakon položenog ispita iz ovoga kolegija studenti će biti sposobni: Izložiti činjenice o pojavi ranokršćanske umjetnosti na širokom području Zapadnog Ilirika. S obzirom na brojnost ranokršćanskih lokaliteta studenti će steći uvid u raznolikost pojavnih oblika u arhitekturi i na plohama liturgijskog namještaja te će stilskom analizom moći povezivati slične artefakte kao ishodišta jedne radionice. Nerijetko su radionice povezane i s glavnim centrom biskupije pa će studenti time uvidjeti koju je ulogu imalo episkopalno sjedište na ostale župe na području dijeceze. Stečeno znanje će pružiti temelj u proučavanju mlađih stilova i novih oblika na onim lokalitetima na kojima postoji kontinuitet kršćanskog kulta.		
Preduvjeti za upis			
Sadržaj	Kolegij obrađuje pojavu i razvitak ranokršćanske umjetnosti od 3. do 7. st. na širem prostoru rimske teritorijalne jedinice Ilirika. Kraći osvrt biti će stavljen na crkveno sjedište za Ilirik – na grad Solun na osnovi pisanih svjedočanstava i poznatih ranokršćanskih spomenika (bazilike Sv. Dimitrija, Acheiropoietos). Veća pažnja biti će ipak stavljena na područje Zapadnog Ilirika i njegova važna središta kao što su Salona sa svojim episkopalnim kompleksom i crkvama unutar svoje biskupije, Narona i njene župe te poznata svetišta na području današnje Hercegovine (Mogorjelo, Žitomislići) i Bosne (Dabrovine, Zenica). Na kolegiju će se obraditi i sakralni spomenici u samome Zadru i na širem zadarskom području, kao i oni na području Kvarnera. Sadržaj kolegija nastoji upozoriti na opće ili zajedničke odlike spomenika koji se nalaze unutar određene regije ili biskupije odnosno naglasiti razlike među onima na širokom području Ilirika.		
Ispitna literatura	Đ. Basler, <i>Kršćanska arheologija, Starokršćanske kultne građevine u BiH</i>, Mostar 1986., str. 64.-83.; N. Cambi: <i>Antika</i>, Split 2002. (100-156 str.); P. Chevalier: <i>Salona II - Ecclesiae Dalmatiae</i>, Rome - Split 1995.; B. Gabričević: <i>Ranokršćanstvo na području Ilirika, Studije i članci o religijama i kultovima antičkog svijeta</i>, Split 1987. (isto u: <i>Antička Salona</i>, Split 1991.); P. Vežić: <i>Zadar na pragu kršćanstva Arhitektura ranoga kršćanstva u Zadru i na zadarskome području</i>, Zadar 2005.		
Dopunska literatura	E. Dyggve: <i>History of Salonitan Christianity</i>, Oslo 1951.; B. Gabričević: <i>O počecima kršćanstva u Saloni, Počeci hrvatskog kršćanskog i društvenog života od 7. do kraja 9. stoljeća - Radovi Drugog međunarodnog simpozija o hrvatskoj crkvenoj i društvenoj povijesti</i>, Split 1990.; I. Fisković, <i>O ranokršćanskoj arhitekturi na otocima Braču i Šolti</i>, Arheološki radovi i rasprave, sv. 8-9., Zagreb 1982.; J. Jeličić-Radonić, <i>Ranokršćanske dvojne crkve u Starom Gradu na Hvaru</i>, Split, 1994.; J. Jeličić-Radonić <i>Gata - crkva Justinijanova doba</i>, Split 1994.; B. Migotti, <i>Ranokršćanska topografija na području između Krke i Cetine</i>, Zagreb 1990.; Skupina autora: <i>Srima-Prižba, starokršćanske dvojne crkve</i>, Šibenik 2005., str. 8-54., 72-188.; M. Suić, <i>Arheološka istraživanja u Mulinama na otoku Ugljanu</i>, Ljetopis JAZU, sv. 64, Zagreb 1957.; P. Vežić, <i>Klesarska radionica u kasnoantičkome Zadru</i>, Biogradski zbornik, sv. 1., Zadar 1990.; P. Vežić, <i>Krstionica u Zadru</i>, Peristil, sv. 24., Zagreb 1991.; P. Vežić, <i>Ranokršćanski reljefi i arhitektonska plastika u Zadru i na zadarskome području</i>, Diadora, sv. 22., Zadar 2007.		

Oblici provođenja nastave	Nastava se izvodi jednom tjedno, kombiniranjem predavanja, seminara i terenske nastave
Način provjere znanja i polaganja ispita	Znanje se provjerava pismenim i usmenim ispitom na kraju odslušanog semestra
Jezik poduke	hrvatski
Način praćenja kvalitete	Održavanje jednog seminarskog rada, praćenje nastave, te praćenje i ocjenjivanje studenata na kraju semestra Evaluacija izvođača od strane studenata na kraju semestra

IZVEDBENI PROGRAM (NASTAVNI SADRŽAJI PO TERMINIMA)		
PREDAVANJA	TERMIN	
	Prostorija	Dvorana 114
	Konzultacije	Petkom 9 - 10 sati
SEMINAR	TERMIN	
	Prostorija	Dvorana 114
	Konzultacije	Petkom 9 – 10 sati
VJEŽBE	TERMIN	
	Prostorija	
	Konzultacije	

PREDAVANJA		
TERMIN	SATI	SADRŽAJ
16. 10.	1	Upoznavanje sa studentima. Objašnjavanje građe izbornog kolegija i literature
23. 10.	1	O ranokršćanstvu uopće – njegovim počecima i odlikama umjetnosti u kasnoantičkom razdoblju.
30. 10.	1	Ranokršćanstvo u Iliriku – definiranje regije, geografskih granica i važnih sjedišta
8. 11.	1	Sirmij i Solun
15. 11.	1	Salona I - ceterij i Kapljuč i Manastirine
22. 11.	1	Salona II - episkopalni sklop
29. 11.	1	Salona III – ostale gradske bazilike
6. 12.	1	Narona
13. 12.	1	Ranokršćanska arhitektura Bosne i Hercegovine
20. 12.	1	Dvojne crkve u Srimi
10. 1.	1	Zadar – episkopalni sklop
17. 1.	1	Zadar - gradske crkve
24. 1.	1	Kristijanizacija otoka na zadarskom području
31. 1.	1	Bizantski limes

Seminar		
TERMIN	SATI	SADRŽAJ
8. 11.	1	Kapljuč u Saloni
15. 11.	1	Vangradske crkve u Saloni
15. 11.	1	Crkva u Stobreču
22. 11.	1	Ranokršćanski spomenici na Braču (bez Sutivana)
22. 11.	1	Starigrad na Hvaru
22. 11.	1	Ranokršćanska arhitektura na Šolti
29. 11.	1	Ranokršćanska arhitektura na Mljetu
29. 12.	1	Salonitanski sarkofazi
6. 12.	1	Ranokršćanske crkve u Ninu
6. 12.	1	Sv. Martin u Lepurima i Sv. Marija u Bičini
6. 12.	1	Sv. Bartolomej u Galovcu
13. 12.	1	Trikonhosi u Bilicama i Pridragi
13. 12.	1	Trikonhosi u Promini i Sutivanu
13. 12.	1	Gata
10.1.	1	Zmijavci
10.1.	1	Mokro polje (crkve i utvrda)
10.1.	1	Peterobrodne crkve na tlu Istočnog Ilirika
17.1.	1	Ranokršćanska arhitektura u Gamzigradu i Caričinom gradu
17.1.	1	Mozaici u salonitanskom episkopalnom kompleksu
17.1.	1	Ranokršćanstvo u rimskoj južnoj Panoniji
24.1.	1	Kasnoantička utvrđenja u Blagaju, Košturu kod Stolca i u Stolcu
24.1.	1	Ranokršćanski spomenici u Novalji
24.1.	1	<i>Fulfinum</i> na Krku
31.1.	1	Ranokršćanska arhitektura u Osoru
31.1.	1	Crkve na Pagu (bez Novalje) i u Podvršju
31.1.	1	Muline na otoku Ugljanu

Vježbe		
TERMIN	SATI	SADRŽAJ
	1	Obilazak episkopalnog kompleksa u Zadru i bazilike Sv. Stjepana u Zadru
	1	Odlazak u Arheološki muzej u Zadru i evidentiranje ranokršćanske građe s raznih lokaliteta (Podvršje)

UVJETI POHAĐANJA NASTAVE, POLAGANJA ISPITA I TERMINI ISPITA
studenti su dužni odslušati najmanje 50% predavanja, sudjelovati u radu i diskusiji na najmanje 75% seminara (odnosno 50 % za dvopredmetne studente koji imaju koliziju), te sudjelovati u izvođenju terenske nastave. Nakon obavljenih obaveza studenti mogu pristupiti ispitu.